

Socialdepartementet

Remiss. SOU 2025:15. Stärkta drivkrafter och möjligheter för biståndsmottagare**Yttrande**

Utredningen har haft i uppdrag att utreda och föreslå åtgärder för att bryta långvarigt biståndsmottagande samt öka drivkrafter och möjligheter till egen försörjning för personer som får försörjningsstöd. Utredningen lämnar förslag på flera områden. Socialnämnden avgränsar sitt svar till de förslag som har direkt koppling till Individ- och familjeomsorgens verksamhet.

Nämndens synpunkter är i korthet:

- socialnämnden tillstyrker förslaget om att Socialstyrelsen ska ta fram ett kunskapsstöd för arbetet med att bryta långvarigt biståndsmottagande.
- socialnämnden ser fördelar med förtydligande krav på deltagande i arbetslivsinriktad rehabilitering, men anser inte att detta löser det faktiska problemet som är tillgång till arbetslivsinriktad rehabilitering för målgruppen
- socialnämnden anser att utredningens förslag om ökad uppgiftsskyldighet för Arbetsförmedlingen till socialnämnden kan underlätta nämndens arbete då mer information kan underlätta handläggningen
- socialnämnden saknar förslag som skapar drivkrafter för biståndsmottagare att studera då detta bedöms vara ett sätt att skapa långsiktig hållbar etablering på arbetsmarknaden.

Bidragstak eller begräsningar för större hushåll

Av utredningen framgår förslag om en modell för bidragstak och ett alternativt förslag som innebär en begräsning av försörjningsstöd för större hushåll.

Socialnämnden delar utredningens bedömning att modellen för bidragstak inte är förenlig med barnkonventionen och att den kan innebära stora ekonomiska konsekvenser för större familjer. Förslaget om en begränsningsregel, som har till syfte att öka vuxnas drivkrafter till arbete, riktas direkt mot barn på så sätt att det är barnens personliga kostnader som begränsas beroende av hur många barn och skolungdomar som finns i hushållet. De vuxnas vilja att arbeta är inget som barn kan påverka.

Tydligare regler vid bistånd för andrahandsuthyrning

Socialnämnden bedömer att förslaget kan ha en negativ påverkan för de individer som har en svag ställning på bostadsmarknaden och som redan är hänvisade till osäkra bostadslösningar. Den lokala bostadssituationen på Gotland är svår för vissa grupper då det är svårt att hyra en bostad, och många har kontrakt som innebär att man måste flytta ut från sin bostad under juni-augusti, och då hittar andra, tillfälliga lösningar. Socialnämnden bedömer att förslaget kan motverka oskäliga hyror på en oreglerad andrahandsmarknad.

Förtydligande krav på laglig vistelse

Bedömning görs att förslaget kan innebära en ökad arbetsbelastning och kontroll för socialtjänsten, där socialtjänsten måste hålla sig uppdaterad om gällande regler kring uppehållstillstånd. Förslaget innebär även att socialtjänsten kommer behöva göra noggranna bedömningar av en individs rätt att vistas i landet innan bistånd kan beviljas. Att neka barnfamiljer bistånd på grund av att föräldrarna vistas olagligt i Sverige kan vara oförenligt med artikel 3 och 27 i barnkonventionen.

Arbetslivsinriktad rehabilitering

Socialnämnden ser fördelar med förtydligade möjligheter att ställa krav på deltagande i arbetslivsinriktad rehabilitering. Samtidigt så säkerställer inte kravet någon tillgång till insatser. Avslutningsvis vill socialnämnden påpeka att begränsningar av olika slag av försörjningsstödet möjligtvis kan öka de ekonomiska incitamenten för vissa personer men för de flesta personer som får ekonomiskt bistånd handlar det snarare om att det saknas förutsättningar eller möjligheter att få ett arbete.

Socialnämnden

Håkan Ericsson
Ordförande Socialnämnden

Marica Gardell
Socialdirektör